

Ще в 30-ті роки ХХ ст. українська хімічна термінологія орієнтувалась на міжнародні стандарти, створюючи на їх основі з використанням національних ресурсів української літературної мови власну термінологію [1].

Отже, на сучасному етапі розвитку української хімічної термінології спостережено використання тривіальної, раціональної та систематичної номенклатури. Стрімкий поступ хімічної галузі, євроінтеграційні процеси у її розбудові однозначно призводять до посиленого інтересу і тяжінню досліджуваної термінології до міжнародних стандартів. Це відбивається на лексико-дериваційних особливостях термінів зазначеної галузі, що викликає жваві дискусії серед фахівців щодо раціональності використання тієї чи тієї номенклатури. Вирішення цих проблем диктують необхідність узгодженості науковців у дослідженні української хімічної термінології.

Література

1. Корнілов М., Голуб О., Гордієнко О., Толмачова В., Ковтун О. *Проблеми трансформації хімічних термінів*. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/15345/1/24-110-114.pdf> (дата звернення: 27.03.2019 р.).
2. Ластухін Ю. О., Воронов С. А. *Органічна хімія : підручник для студентів хіміко-технологічних спеціальностей вищих технічних закладів освіти*. Львів: Центр Європи, 2006. 867 с.
3. Наконечна Г. В. *Формування і розвиток української хімічної термінології: автореф. дис... канд. філол. наук: спец.: 10.02.01 / Інститут української мови НАН України*. Київ, 1994. 17 с.

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Мальцева Н.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних технологій, автоматики та метрології
01-10-00@ukr.net

Науковий керівник – **Харчук Л. В.**, к. ф. н., старший викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Сучасний період державотворення України характеризується поступовим формуванням комплексних підходів до національної

безпеки, серед яких забезпечення інформаційної безпеки посідає одне з провідних місць, що підтверджує стаття 17 Конституції України [1]. Кібернетична безпека як вагомий складник інформаційної покликана вирішувати питання, пов'язані із захистом цифрової інформації, операційних систем, комп'ютерних мереж, серверів, баз даних, державних і приватних установ від несанкціонованого втручання сторонніх осіб [2].

Спеціаліст цієї галузі розробляє охоронні системи для різних комунікаційних мереж і електронних баз даних, тестує і вдосконалює власні і сторонні розробки для уникнення ризиків витоку відомостей, що становлять державну або комерційну таємницю, конфіденційну інформацію [3]. Це зумовлює необхідність ефективної комунікації фахівців із забезпечення інформаційної безпеки всіх рівнів та безперечну важливість якісного понятійно-термінологічного апарату.

Незважаючи на пильний інтерес науковців до питань кібернетичної безпеки, максимально охопити лексику досліджуваної царини поки що не вдалося, хоча інтерес до термінної бази цієї галузі постійно зростає. Про це свідчать численні наукові дослідження мовознавців, юристів, управлінців, політологів. Так, можна виокремити розвідки І. Діордіци, О. Баранова, В. Ліпкана, Р. Лук'янчука, В. Шеломенцева та ін., у яких розглянуто ключові засади кібернетичної безпеки, зокрема з позицій термінознавства.

Мета нашого дослідження полягає в комплексному лінгвістичному аналізі основних термінів сфери кібернетичної безпеки.

Джерельною базою дослідження слугували Конституція України, а також Закони України «Про інформацію», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки», лексикографічні видання тощо. Загальна кількість термінів становить 30 лексем, що найчастіше застосовують у галузі безпеки інформації. Зокрема з комплексу основних термінів кібербезпеки ми виокремили загальнонаукові та власне терміни кібернетичної безпеки, проаналізували етимологію їх походження, лексико-семантичні особливості та будову. Отже, отримані результати дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. Переважна кількість досліджуваних термінів є запозиченою лексикою (19 з 30) (*кардшаринг, кеш-трейнінг, криптографія, шимінг* тощо). Утім, виявлено й питомі українські лексеми (11 з 30) (*таємниця, наказ, забезпечення* тощо). Це свідчить про те, що становлення і розвиток досліджуваної га-

лузі на теренах України відбувався на ґрунті вже сформованої понятійної бази.

2. Більшість термінів є вузькоспеціальними та переважно однозначними (*кібербезпека, кіберпростір, шимінг* тощо). Загальнонаукові терміни є багатозначними, оскільки обслуговують у цілому більшість галузевих терміносистем (*інформація, програма, забезпечення* тощо).

3. У досліджуваному корпусі основних термінів кібернетичної безпеки виявлено синонімію (30/30) (*конфіденційність – захищеність, автентифікація – перевірка*) та антонімію (15/30) (*витік інформації – безпека інформації*), що посилює системну організацію терміносистеми кібербезпеки.

4. За будовою найбільшою є частка однослівних термінів – 15/30 (*процес, програмування, шифрування*); 7/30 – терміни, утворені осново- та словоскладанням (*стенографія, кібербезпека, кардшаринг*); 8/30 – це багатокомпонентні терміни (*комірка пам'яті, ядро безпеки, політика безпеки*).

Дослідження засвідчило, що процес формування української терміносистеми кібернетичної безпеки триває, що пояснює і причини пильної уваги науковців до цієї підсистеми наукової мови, і потребу її подальшого опрацювання.

Література

1. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. С. 141.

2. Про інформацію: закон України від 2 жовтня 1992 р. №2657-XI. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. С. 650-651.

3. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: закон України від 5 жовтня 2017 р. № 2163-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. №45. ст. 241.

4. Словник термінів з кібербезпеки / За заг. ред. Копана О. В., Скулиша Є. Д. К. : ВБ «Аванпост-Прим», 2012. 214 с.